

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **M.M.**

skazanego z art. 258 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 28 lipca 2026 r.

wniosku obrońcy o wyłączenie sędziego SN R.W. od udziału w sprawie o sygn. akt

III KO 56/26

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego M.M. – adw. P.J. skierował do Sądu Najwyższego wnioszek o wyłączenie sędziego SN R.W. od rozpoznania sprawy o sygn. akt III KO 56/26 na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k., z powodu wniesienia przez ww. w trybie art. 9 § 2 k.p.k. wniosku sygnalizacyjnego o wznowienie z urzędu, na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 k.p.k., postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 stycznia 2024 r., III K 47/21, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 stycznia 2026 r., sygn. akt II AKa 151/24, w którym wskazano na wystąpienie przesłanki nienależycie obsadzonego sądu odwoławczego, tj. bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. W

uzasadnieniu wniosku obrońca skazanego zaznaczył, że z uwagi na charakter tego zarzutu oraz fakt, że wyznaczony do rozpoznania sprawy sędzia SN R.W. został powołany do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego w analogicznej procedurze nominacyjnej, jak wskazany we wniosku sygnalizacyjnym sędzia sądu drugiej instancji, tj. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, uznać należy, że mogłoby to zostać odebrane jako postąpienie nie utrwalające obrazu sądu jako działającego w warunkach bezstronności. Powołując się na wybrane judykaty Sądu Najwyższego stwierdził, że „okoliczność, iż sędzia powołany w wadliwej procedurze przy udziale KRS po nowelizacji z 2017 r., miałby rozpoznawać wniosek o wznowienie postępowania z uwagi na rozpoznanie sprawy przez sędziego powołanego w jednakowej procedurze, wzmacnia argumentację na rzecz zasadności wyłączenia tego sędziego. Jego bezstronność w tym wypadku jest wykluczona, bowiem mało prawdopodobne jest, by orzekał w sposób dla niego niekorzystny”. Konkludując wskazał, że sędzia SN R.W. w świetle dotychczasowego orzecznictwa nie spełnia wymogów standardu niezawisłości i bezstronności, zatem jego wyłączenie od rozpoznania przedmiotowej sprawy jest w pełni uzasadnione (*k. 18-20*).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się niezasadny i nie zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Chodzi tutaj o takie układy faktyczne, w których określone zachowanie sędziego (albo określona sytuacja, w której znajduje się dany sędzia) w prowadzonym przez niego postępowaniu bądź też w życiu prywatnym rodzi obiektywnie uzasadnioną wątpliwość do jego bezstronności, bowiem rzutuje na określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozstrzygnięcia w danym postępowaniu (albo nawet ujawnia określony stosunek sędziego do stron lub sprawy będącej przedmiotem rozpoznania).

Należy podzielić wyrażone w orzecnictwie Sądu Najwyższego trafne zapatrywanie, że w "regulacji z art. 41 § 1 k.p.k. chodzi o okoliczności natury faktycznej, względnie zdarzenia procesowe, które mogłyby uzasadniać wątpliwości co do obiektywnego rozstrzygnięcia sprawy przez konkretnego sędziego. Do okoliczności takich nie należą natomiast rozwiązania legislacyjne dotyczące ustroju sądownictwa" (tak m. in. postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Zatem kwestie ustrojowe (normatywne) związane z trybem powoływania sędziów (a mówiąc precyzyjniej: określone unormowania ustawowe regulujące ustrój wymiaru sprawiedliwości w zakresie szeroko rozumianego trybu i zasad powoływania sędziów), nie mogą stanowić podstawy wniosku o wyłączenie sędziego. Wnioski składane na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. mogą bowiem dotyczyć li tylko określonych kwestii faktycznych, nie zaś prawnych (prawno-ustrojowych). Szerzej zagadnienie to zostało rozwinięte m. in. w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., sygn. IV KK 460/19, w którym to postanowieniu wyrażono zasługujący na akceptację pogląd, że "prawo i obowiązek orzekania sędziego obejmuje każdą kwestię natury prawnej i z powodu takiej kwestii, która byłaby przedmiotem orzekania, nie sposób skutecznie żądać wyłączenia sędziego. Przeciwnie stanowisko prowadzi *ad absurdum*, gdyż oczywiste jest, że przedmiot określonego wniosku mogłaby być kwestia ustrojowa dotycząca każdego sędziego, niezależnie od czasu i trybu powołania. W takiej sytuacji [...] nie istniałby sąd, który mógłby kwestię tę skutecznie rozważyć i rozstrzygnąć. Z tego względu treścią art. 41 § 1 k.p.k. objęte są jedynie okoliczności natury faktycznej" (analogicznie także, m. in.: postanowienie SN z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. II KK 7/23).

Należy ponadto podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19, uznał, że kwestie ustrojowe odnoszące się do ewentualnej wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta RP nie mogą być przedmiotem rozpoznania w ramach wniosku o wyłączenie sędziego złożonego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. Z powyższego wyroku wynika więc, że wniosek o wyłączenie sędziego złożony w oparciu o treść art. 41 § 1 k.p.k., w którym poddaje się w wątpliwość bezstronność sędziego na tej podstawie, że

kwestionuje się okoliczności towarzyszące jego powołaniu na stanowisko sędziego, jest niedopuszczalny z mocy ustawy. Przypomnieć bowiem należy, że zgodnie z treścią art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Orzeczenia te wiążą sądy, w tym także Sąd Najwyższy, ale również i strony, które tym samym nie mogą wywodzić określonych skutków prawnych z przepisów prawa procesowego, których konstytucyjność została skutecznie zakwestionowana i zostały we wskazanym w orzecznictwie sądu konstytucyjnego zakresie uznanej za niezgodne z ustawą zasadniczą. Mając to na uwadze należy dojść do wniosku, że przeważająca część wywodów wnioskodawcy nie może być rozważona zgodnie z jego sugestią, bowiem prowadziłoby to naruszenia porządku konstytucyjnego.

Odnosząc się zaś do powołanej we wniosku obrońcy skazanego M.M. uchwały Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20. Aktualnie, to z uwagi na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, ma ona wyłącznie historyczny charakter, skoro została uznana przez Trybunał za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji, art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Mając powyższe na uwadze, wobec tego, że wniosek obrońcy skazanego M.M. o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego został osnuty — w istocie — na prowadzonej przez obrońcę krytyce ustrojowych rozwiązań prawnych dotyczących trybu powoływania sędziów przyjętych przez ustawodawcę, należało dojść do wniosku, że nie zasługuje on na uwzględnienie. Dlatego też Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

[WB]

[a.ł.]

